

GABRIEL MARCEL (1889. – 1973.)

SADRŽAJ

1. ŽIVOT I DJELA

1. ŽIVOT I DJELA

Gabriel Marcel rođen je u Parizu kao in diplomata, direktora nacionalne biblioteke i francuskog nacionalnog muzeja. Baš preko položaja svog oca mali je Gabriel već za rana dolazio u kontakt sa znamenitim idejama i osobama ondašnjega vremena. Ostao je bez majke kad mu je bilo četiri godine. Dok mu je otac zastupao estetski pozitivizam, maćeha ga je odgojila u strogoj liberalnoj etici. Sjećanje na majčinu ljubav postalo mu je ishodište refleksije o životu. Studirao je na Sorboni filozofiju upijajući neokantovski idealizam te sustavnost hegelijanizma i posthegelijanizma. Slušajući predavanja Bergsona, Marcel doživljava prekretnicu. Počinje se zanimati za Schellinga. To je zanimanje u njemu iniciralo misao metafizike participacije i vjernosti. Nakon apsolviranih studija postaje učitelj filozofije po raznim licejima, potom i lektor raznih pariških izdavačkih kuća. Preko prijateljevanja s Ch. Du Bosom prelazi na katoličanstvo (1929.). Piše literarna djela i drame. Prijateljuje s P. Claudelom. Objavljuje *Metafizički dnevnik* i poznato djelo *Homo viator*. Dobitnik je mnogih nagrada za literaturu. Umire slijep u 84. godini života.

Marcel je filozof duše, prisutnosti, vjere, participacije. I on govori o egzistenciji. Evo nekih od njegovih misli: »Prvi je akt egzistencije biti ili imati tijelo. Utjelovljenje rezultira iz činjenice da je čovjek inkarnirani duh. Ideje ipak ne egzistiraju. Ograničenost i bijeda mog tijela tjeraju me da ih prekoračim i da se predam Transcendenciji, misteriju. Čovjek je po svom tijelu u svijetu. I to mu je ontološko stanje. Moje tijelo je moje udioništvo u svijetu, kao i veze između mene samoga i ostaloga tjelesnog svijeta. Tijelo nije neki moj instrument. Ja sam moje tijelo. Ali to ne znači da sam ja samo i jedino tijelo. Subjekt ne pronalazi samo sebe, nego i svoju gravitaciju oko bića. To je posvećeni put u misterij. On vodi u ljubav preko vjernosti do susreta s transcendentnim bićem - TI.«

Zbog svoje inkarnacije čovjek je povezan sa stvarima svoga ambijenta. To je odnos ja - ono. Zbog zajedništva čovjek je u odnosu s drugim ljudima, s drugim osobama. To je odnos ja - ti. Zbog svoje transcendencije čovjek se upoznaje kao biće koje je određeno prema Biću iznad sebe. To je odnos ja - Bog.

Inkarnacija ne proizvodi u meni samo udioništvo u tjelesnom svijetu ili u svijetu stvari. Ona čini da ja sudjelujem i u ljudskom društvu; ona me stavlja u odnos i s drugim

ljudima. Iz činjenice da se neka osoba nalazi u prisutnosti drugih osoba, nužno rezultira pojava koju Marcel naziva »invocation«. To znači da čovjek govori s drugim pozivajući ga na osobni susret.

Odgovor koji drugi daje može biti negativan ili pozitivan. Pozitivan odgovor je u otvaranju drugome. Takav pozitivan odgovor Marcel naziva »disponibilite«, što znači: biti otvoren, spreman, na raspolaganju, biti drugome na službu. To opet u konačnici ne znači biti ili učiniti se robom drugoga. Dati se u ruke drugome uvijek označava slobodan i osoban čin. Protivno od »disponibilite« jest zatvoriti se pred drugim i podići barijeru između jednoga i drugoga. »Disponibilite« je put da se postane moralna osoba; iako je u isto vrijeme i put odricanja.

Način na koji trebamo poći putem koji vodi do osobnosti Marcel naziva »fidelite creative«. Takav stav nije samo kreativan za moj Ja, nego i za Ti, za drugoga. A učinak te kreativne vjernosti jest zajedništvo osoba »communion« - prava međuosobnost. To zajedničarenje između ja i ti stvara izvor nove realnosti, one koju nazivamo Mi. Mi jesmo - ta je realnost upravo polazišna točka nove metafizike koja stoji nasuprot onoj: ja mislim (cogito).